ŞAH ŞÜCÂ’ KİRMÂNÎ

Evliyânın büyüklerinden. Künyesi, Ebü’l-Fevâris olup, adı Şah bin Şücâ’dır. Kirman padişahının oğlu idi. Zamanının büyüğü, hakîkat yolunun önderi idi. Firâseti keskin idi. İşi evliyâyı bulup, onunla sohbet etmek idi. Ebû Türâb Nahşebî, Ebû Hafs, Ebû Ubeyd Busrî ve Yahyâ bin Muâz gibi âlimlerle sohbet etmiştir. Ebû Osman Hayrî talebesi iken, Şah Şücâ’nın izniyle Ebû Hafs’ın talebesi olmuştur. Şah Şücâ’ 276 (m. 889)’da vefât etti. Tövbesinin sebebi şöyle anlatılır: “Şah Şücâ’ dünyâya geldiği vakit, göğsünün üzerinde yeşil bir hatla, “Allah celle celâlühü” yazılı idi. Gençlik zamanında gezip tozmayı, eğlenmeyi kendine iş edinmişti. Kendisi saz çalıp, şarkı söylerdi. Bir gece, bir mahallede, saz çalıp şarkı söylüyordu. Bir kadın evinden çıkıp, onu seyretmeye gitmişti. Kocası

uyanıp karısını evde göremeyince, dışarı çıkıp karısını Şah Şücâ'yı seyrederken görünce, Şah Şücâ'ya: "Ey zâlim! Tövbe etmenin zamanı gelmedi mi?" diye sordu. Şah Şücâ' bunun etkisinde kalarak, "Geldi, geldi..." deyip elbisesini yırtmış, sazı kırmıştı. Eve gelip gusül ederek, kırk gün dışarı çıkmadı ve birşey yemedi Bunun için babası, "Bize kırk yılda vermediklerini ona kırk günde verdiler" demişti.

Şah Şücâ' kırk yıl uyumadı. Uyumaması için gözüne tuz sürerdi. Gözleri bu yüzden kızarmış idi. Bir gece uyuduğunda, rü'yâsında anlatılması güç, çok güzel şeyler gördü. Bundan sonra onu nerede görseler, yanında bir yastığa dayanır, uyurdu. "Belki öyle bir rü'yâ görürüm diye uyuyorum" derdi. Uyumağa âşık olmuştu. "Böyle rü'yânın bir ânını, bütün âlemin uyanıklığına değişmem" buyururdu.

Şöyle anlatılır: "Şah Şücâ' ile Yahyâ bin Muâz arasında iyi bir dostluk vardı. Aynı yerde bulundukları halde, Şah Şücâ', Yahyâ bin Muâz'ın meclisinde bulunmazdı. Niçin Yahyâ bin Muâz'ın sohbetlerine katılmıyorsun?" dediklerinde, "Doğrusu budur" dedi. Israr etmeleri üzerine, bir gün gidip bir köşede oturdu. Yahyâ bin Muâz konuşamadı ve "Burada, konuşmağa benden lâyık birisi vardır" dedi: Şah Şücâ', "Ben buraya gelmem uygun olmaz demedim mi?" dedi.

Şah Şücâ' Kirmânî'nin bir kızı vardı. Kirman vâlileri ona talib idi. Şah onlardan üç gün mühlet istedi. Bu üç gün içinde mescidleri dolaştı. Güzel namaz kılan bir genç gördü. Namazı bitirinceye kadar onu seyretti. Sonra yanına gidip, "Ey genç, evli misin?" diye sordu. Genç, "Hayır" deyince ona, "Kur'ân-ı kerîm okuyan, takvâ sahibi ve güzel bir kızla evlenmek ister misin?" dedi. Genç; "Bana kim kız verir ki, dünyâda üç dirhemden başka hiç bir şeyim yok" dedi. "Ben veririm. Bu üç gümüşün biri ile ekmek, biri ile katık, biri ile güzel koku satın al" dedi. Şah Şücâ' kızını o genç ile evlendirdi. Kızı, o fakîr gencin evine girdiğinde bir kuru ekmek parçası gördü. "Bu nedir?" diye sorunca, genç "Senin nasîbindir. Yarın sabah yemek için ayırmıştım" dedi. Şah'ın kızı babasının evine doğru gitmeye başlayınca genç, "Ah! ben Şah'ın kızının, benim yanımda durmayacağını bilmiştim" dedi. Kız bunu işitince, "Ben senin fakirliğin sebebiyle gitmiyorum, îmânının zayıflığı için gidiyorum. Sen akşamdan, sabahın ekmeğini hazırlıyorsun. Ben ise babama şaşıyorum. Bunca senedir yanındayım, bana seni takvâ ve zühd sahibi birine vereceğim derdi. Bugün öyle birine verdi ki, Rabbine i'timâd etmiyor, rahat içinde bulunmuyor. Bu evde ya ben kalırım, ya bu ekmek. Sen karar Ver" dedi. Genç ekmeği bir fakîre verdi. Şah'ın kızı geri döndü ve onunla mes'ûd olarak yaşadı.

Şöyle anlatılır: "Ebû Hafs, Şah Şücâ'ya bir mektûb yazarak: "Nefsime, amelime ve kusuruma bakıp ümitsizliğe düştüm" dedi. Şah Şücâ' ona cevap yazarak şöyle dedi: "Mektûbunu kendi gönlüme ayna yaptım. Eğer hâlis bir şekilde nefsimden ümit kesecek olursam, saf bir şekilde Allahü teâlâya ümid bağlamış olurum. Şayet Allahü teâlâya saf bir şekilde ümit bağlarsam, Allahü teâlâdan saf bir şekilde korkmuş olurum. O zaman kendi nefsimden ümit keserim. Nefsimden ümit kesince, Allahü teâlâyı zikredebilirim. Ben Allahü teâlâyı zikredince, Allahü teâlâ beni affeder. Allahü teâlâ beni affedince halktan kurtulur, Allah dostları ile beraber olurum."

Hâce Ali Sirgâhî, Şah'ın türbesinin yanında yemek verirdi. Yemek verdiği bir gün, "Yâ Rabbî! Bir misâfir gönder" dedi. Aniden bir köpek geldi. Hâce Ali köpeği kovaladı. Köpek kaçtı. Sonra Şah'ın kabrinden bir ses geldi: "Misâfir istiyordun. Gönderdik, kovdun" dedi. Derhal kalktı, dışarı koştu. Köpeği aradı bulamadı. Şehrin dışına gitti. Köpeği orada bir ağacın altında yatıyor halde buldu. Yemeği onun önüne koydu. Köpek yemeğe dönüp bakmadı. Hâce Ali utandı ve istiğfara başladı. Tövbe etti. Köpek "Ey Hâce Ali, şimdi iyi ettin. Misâfir çağırıp kovmak ne demektir. Dikkatli ol! Eğer Şah Şücâ' orada olmasaydı, göreceğini görmüştün" dedi.

Şah Şücâ’ Kirmânî buyurdu ki: “Evliyâyı sevmekten daha kıymetli ibâdet olamaz. Evliyâyı sevmek, Allahü teâlâyı sevmeğe yol açar. Allahü teâlâyı seveni, Allahü teâlâ da sever.”

“Hiç bir âlimin yaptığı ibâdetler arasında, evliyâya karşı duyulan sevgiye ulaşanı yoktur.” “Güzel ahlâk, başkalarına eziyet etmemek ve güçlüklere katlanmaktır.”

“Gözünü harama bakmaktan, nefsini isteklerinden koruyup, kalbini devamlı murâkabe, bedenini sünnete uygun amellerle ma’mur edenin, firâsetinde hiç hatâ olmaz.”

“Sabrın alâmeti üçtür: “Samimî bir rızâ, şikâyeti terk, kaderin tecellisini gönül hoşluğuyla kabûllenme.”

“Tövbe etmiş olmak için dünyâyı, murada ermek için de nefsinin arzu ve isteklerini terk et.” “Takvânın alâmeti vera’, vera’nın alâmeti helâl olduğu şüpheli olan şeylerden geri durmaktır.” “Yalan söylemekten, gıybet etmekten ve hıyânette bulunmaktan uzak durunuz.” “Korku dâima hüzündür. Allahü teâlâdan korkmanın alâmeti dâima ondan korkmaktır.”

Şah Şücâ’ Kirmânî’nin Mir’ât-ül-hukemâ isimli bir kitabı ve tasavvufa dâir birçok küçük risaleleri vardır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 237

2) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 192

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 105

4) Nefehât-ül-üns sh. 137

5) Keşf-ül-mahcûb sh. 286

6) Kıyâmet ve Âhıret sh. 333

7) Tezkiret-ül-evliyâ sh. 202